

แนวทางการพัฒนาระบบและกลไกการเบิกจ่ายของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

วณิช ฝาชัยภูมิ^{1*}

Received: July 20, 2025 Revised: November 14, 2025 Accepted: November 14, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา 1) ปัญหาเกี่ยวกับการเบิกจ่ายของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ และ 2) หาแนวทางพัฒนาการเบิกจ่ายของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพกลุ่มเป้าหมายสำหรับการวิจัย ได้แก่ บุคลากรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการเบิกจ่ายของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ จำนวน 8 คน ซึ่งคัดเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีวิเคราะห์แบบอุปนัย ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาเกี่ยวกับการเบิกจ่ายงบประมาณมีดังนี้ 1) ข้อผิดพลาดเกิดจากเอกสารประกอบการเบิกจ่ายที่ไม่ครบถ้วน หรือไม่มีความสอดคล้องกัน เช่น ใบเสร็จรับเงินไม่ถูกต้อง หรือการแนบเอกสารไม่ครบตามที่กำหนด 2) การตรวจสอบเอกสารที่ซับซ้อน และหลายขั้นตอนทำให้การอนุมัติการเบิกจ่ายล่าช้า ซึ่งส่งผลกระทบต่อการทำงานของโครงการ 3) การตีความระเบียบของบุคลากรแต่ละหน่วยงานอาจแตกต่างกัน ทำให้เกิดความสับสน และข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงาน 4) ผู้ปฏิบัติงานขาดการศึกษาทำความเข้าใจ และการปรับปรุง กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกิจของตนเอง และหน่วยงาน

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561 มาตรา 47 ประกอบกำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินจากคลัง การเก็บรักษาเงิน และการนำเงินส่งคลัง พ.ศ. 2562 เป็นระเบียบหลักที่ครอบคลุมขั้นตอนการเบิกจ่ายโดยละเอียดขั้นตอนการอนุมัติที่ยาวนาน และระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินจากคลังฯ พ.ศ. 2562 ข้อ 49 กำหนดหลักฐานการจ่าย พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 กำหนดหลักฐาน และขั้นตอนเกี่ยวกับการตรวจรับพัสดุ (ใบตรวจรับพัสดุ) ซึ่งเป็นเอกสารสำคัญในการเบิกจ่าย และได้นำมาประกอบกับผลการวิจัยพบว่าแนวทางพัฒนาการเบิกจ่ายงบประมาณมีดังนี้ 1) แนวทางการแก้ไขปัญหาการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายทั้งบุคลากรและผู้บริหารหน่วยงานภายใน 2) แนวทางแก้ไขปัญหากเอกสารประกอบฎีกาเบิกเงิน ต้องสร้างแบบฟอร์มที่เป็นมาตรฐาน และสร้างความเข้าใจ จัดทำคู่มือ ที่ชัดเจนจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการอย่างสม่ำเสมอ 3) แนวทางแก้ไขปัญหากเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการต้องประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ และสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องแก่ผู้เดินทางไปราชการ 4) แนวทางแก้ไขปัญหากเบิกค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม ต้องสร้างความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้อง และจัดทำคู่มือที่ละเอียดเข้าใจง่าย ตลอดจนจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการอย่างสม่ำเสมอ 5) แนวทางการแก้ไขปัญหากในการเบิกเงินนอกงบประมาณรายจ่าย โดยต้องถ่ายทอดความรู้ และสร้างความเข้าใจเชิงลึกจัดทำคู่มือ และฐานข้อมูลระเบียบเฉพาะให้เข้าใจ 6) วิธีการแก้ไขปัญหากในการตรวจ และอนุมัติฎีกา โดยต้องพัฒนาบุคลากร และจัดอบรมเชิงลึกให้ต่อเนื่องเน้นการตีความระเบียบที่ถูกต้อง และพัฒนาระบบการทำงานนำเทคโนโลยีและระบบสารสนเทศมาใช้ 7) แนวทางการแก้ไขปัญหากในขั้นตอนการเบิกจ่ายเงิน (หลังจากอนุมัติฎีกาแล้ว) โดยการตรวจสอบข้อมูลผู้รับเงินอย่างเข้มงวดเชิงรุกนำเทคโนโลยีที่มีการพัฒนาระบบการจ่ายเงินมาใช้

คำสำคัญ: การเบิกจ่าย, งบประมาณ, ระเบียบการเบิกจ่าย

¹ งานศิลปวัฒนธรรม สำนักส่งเสริมวิชาการและจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ email: fachayphumiw@gmail.com

Guidelines for Developing the Disbursement System and Mechanisms of Chaiyaphum Rajabhat University

Vanich Fachaiyphum¹

ABSTRACT

This research aimed to 1) examine problems related to budget disbursement at Chaiyaphum Rajabhat University; and 2) propose guidelines for improving the university's disbursement system and mechanisms. A qualitative research approach was employed. The target group consisted of eight personnel involved in disbursement operations at Chaiyaphum Rajabhat University, selected through purposive sampling. Data were collected using semi-structured interviews and analyzed through inductive analysis. The findings revealed several key problems in budget disbursement: 1) errors arising from incomplete or inconsistent supporting documents, such as incorrect receipts or missing attachments; 2) complex and multi-step document verification procedures that caused delays in disbursement approval and affected project implementation; 3) inconsistencies in the interpretation of regulations among personnel across different departments, leading to confusion and operational errors; and 4) insufficient knowledge, understanding, and updating of newly enacted laws, regulations, and rules relevant to personnel duties and institutional responsibilities.

Based on a review of related studies and relevant legal frameworks, including the State Fiscal Disciplines Act, B.E. 2561 (Section 47), which requires government agencies to comply with budgetary laws and related regulations; the Ministry of Finance Regulations on Disbursement of Funds from the Treasury, Money Custody, and Remittance of Funds to the Treasury B.E. 2562, which govern detailed disbursement procedures and approval processes; the Ministry of Finance Regulations on Disbursement of Funds from the Treasury B.E. 2562 (Section 49), which specify required proof of payment; and the Public Procurement and Supplies Administration Act, B.E. 2560, which stipulates evidence and procedures for goods inspection as a key document for disbursement, the study proposes the following guidelines for improving budget disbursement: 1) Resolving budget disbursement problems requires cooperation from all parties, including operational personnel and administrators. 2) Problems related to supporting documents for disbursement requests can be addressed through the development of standardized forms, the promotion of clear understanding, the preparation of comprehensive manuals, and the organization of regular hands-on training workshops. 3) Issues related to official travel expense claims *can be solved by* disseminating relevant information and fostering accurate understanding among personnel undertaking official travel. 4) Problems related to training expense claims can be resolved

¹ Art and Culture, Office of Academic Promotion and Life Long Learning, Chaiyaphum Rajabhat University email: fachayphumiw@gmail.com

by strengthening knowledge and understanding, preparing detailed and easy-to-understand manuals, and conducting regular training workshops. 5) Addressing problems in the disbursement of off-budget funds *can be achieved through* effective knowledge transfer, in-depth understanding, and the development of specific manuals and regulatory database. 6) The review and approval of payment vouchers can be improved through personnel development through continuous in-depth training, an emphasis on accurate interpretation of regulations, and the enhancement of work processes through the application of technology and information systems. 7) Approval disbursement procedures (after payment voucher approval) can be enhanced *by* proactively and rigorously verifying payee information and adopting advanced payment system technologies.

Keywords: Disbursement, budget, disbursement regulations

บทนำ

ปัจจุบันระบบการตรวจสอบการเบิกจ่ายของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) มีผลกระทบต่อมหาวิทยาลัยในภาพรวม สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) มีบทบาทสำคัญในการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินแผ่นดินของหน่วยงานรัฐ รวมถึงมหาวิทยาลัยราชภัฏ เพื่อให้มั่นใจว่าการเบิกจ่ายเป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ และหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ การตรวจสอบของ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) ไม่ได้เน้นแค่ความถูกต้องของเอกสาร แต่ยังคงตรวจสอบถึงความคุ้มค่าและความโปร่งใสในการใช้จ่ายเงินด้วย ผลกระทบต่อมหาวิทยาลัย ระเบียบการเบิกจ่ายที่เข้มงวดของ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) ส่งผลกระทบต่อมหาวิทยาลัยในหลายด้าน ความยุ่งยากของขั้นตอน มหาวิทยาลัยต้องดำเนินการเบิกจ่ายตามระเบียบที่ซับซ้อน และมีเอกสารประกอบจำนวนมากทำให้เกิดความล่าช้าในกระบวนการ การขาดความคล่องตัวการต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบ ดังนั้น มหาวิทยาลัยจึงต้องบริหารจัดการการเงินการคลังภายใต้กรอบของกฎหมายหลักที่ให้อำนาจแก่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) ในการตรวจสอบการใช้จ่ายเงินแผ่นดินอย่างเข้มงวด นั่นคือ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. 2561 ซึ่งกำหนดให้หน่วยรับตรวจต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยวินัยการเงินการคลังของรัฐ และหลักเกณฑ์ที่ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) กำหนด เพื่อให้เกิดความประหยัด มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลในการใช้จ่ายเงินแผ่นดิน

จากปัญหาที่เกิดขึ้น และประกอบกับงานวิจัยหลายชิ้น รวมถึงคำสนทนาจากการสัมภาษณ์กับบุคลากร และการอ้างอิงจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบกับคู่มือปฏิบัติงานของมหาวิทยาลัยราชภัฏหลายแห่ง ปัญหาที่พบบ่อยครั้ง คือปัญหาเอกสารไม่ครบถ้วน พบข้อผิดพลาดจากเอกสารประกอบการเบิกจ่ายที่ไม่ครบถ้วน หรือไม่มีความสอดคล้องกัน เช่น ใบเสร็จรับเงินไม่ถูกต้อง หรือการแนบเอกสารไม่ครบตามที่กำหนด ความล่าช้าในการอนุมัติ การตรวจสอบเอกสารที่ใช้เวลานานซับซ้อน และหลายขั้นตอนทำให้การอนุมัติการเบิกจ่ายล่าช้า ซึ่งส่งผลกระทบต่อการทำงานของโครงการ และการตีความระเบียบที่แตกต่างกัน ของบุคลากร ทำให้เกิดความสับสน และเกิดข้อผิดพลาดได้ (นางสาวเอ และคณะ (นามสมมติ), การสื่อสารระหว่างบุคคล, 2 เมษายน 2568) และการศึกษางานวิจัย จารุวรรณ ภูซ่าง (2552) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการเบิกจ่ายเงินงบประมาณและเงินรายได้ ของคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ผลการศึกษาพบว่า ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่ ด้านการยืมเงินทรงจ่าย ด้านการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ ด้านการเบิกจ่ายเงินรายได้ มีปัญหาอยู่ใน ระดับน้อยทุกด้าน ซึ่งรายการที่มีปัญหาน้อย แต่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่คือ ขั้นตอนการให้บริการหลายขั้นตอนมีความยุ่งยากและซับซ้อน ด้านการยืมเงิน ทรงจ่าย คือ การตรวจสอบเอกสารการยืมเงินด้านการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ ขวัญฤทัย ระวัง (2563) ได้ศึกษาการปรับปรุงกระบวนการเบิกจ่ายเงินงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกจาน อำเภอดงหลวง จังหวัดอุบลราชธานี สภาพปัญหาเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ พบว่าสภาพปัญหาเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกจาน อำเภอดงหลวง จังหวัดอุบลราชธานี ภาพรวมอยู่ในระดับน้อยได้แก่ขั้นตอนการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ ด้านระเบียบการบริหารเงินงบประมาณ ด้านการวางแผนการเบิกจ่ายเงินงบประมาณด้านอุปกรณ์ที่ใช้ในการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ และด้านบุคลากรเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินงบประมาณมีระดับน้อย ปาวิณีย์ เบนอะสาร (2553) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการเบิกจ่ายเงินขององค์การบริหาร ส่วนตำบลกะลวอ อำเภอนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส จากการศึกษาพบว่าขั้นตอนการวางฎีกา อบต.กะลวอ ไม่ได้ปฏิบัติตามระเบียบฯ ซึ่งในปัจจุบันส่วนการคลังจะเป็นผู้วางฎีกาของทุกส่วนเอง ทำให้มีปัญหาเอกสารการเบิกจ่ายมาก เนื่องจากผู้วางฎีกาไม่ใช่เจ้าของงบประมาณ เลยเว้นไม่แสดงยอดงบประมาณคงเหลือไม่มีลายมือชื่อของหัวหน้าหน่วยงานผู้เบิกวางฎีกาเบิกเงินผิดหมวด และวางฎีกาเบิกผิดส่วน และได้มีแนวทางแก้ไขคือให้เจ้าของงบประมาณ ทุกส่วนเป็นผู้วางฎีกาเบิกจ่ายเงินงบประมาณเอง โดยแต่งตั้งเจ้าหน้าที่เพื่อรับผิดชอบฎีกา เพื่อจะได้มีการตรวจสอบเอกสารและเบิกจ่ายเงินงบประมาณอย่างมีระบบ และให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานได้รับการฝึกอบรม อรสา มุทธิกา (2553) ได้ศึกษาแนวทาง

กระบวนการพัฒนากระบวนการเบิกจ่ายเงินของเทศบาลตำบลคลองลานพัฒนาอำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชรจากการศึกษาปัญหาและสาเหตุของปัญหา ดังนี้ ด้านการวางฎีกา พบว่า การวางฎีกาไม่ถูกต้องตามระเบียบ มีการวางฎีกาล่าช้าเกิน 3 วัน หลังจากวันตรวจรับ เอกสารในการจัดซื้อหรือจัดจ้างไม่ครบถ้วน หัวหน้าพัสดุไม่ตรวจสอบเอกสาร การจัดซื้อจัดจ้างไม่มีการลงนามในใบส่งของ เจ้าหน้าที่ปฏิบัติไม่ได้ลงนามรับของใบส่งของ ตัวเลข หรือวันที่ มีความผิดพลาด แต่ไม่มีการลงนามกำกับ คณะกรรมการตรวจรับพัสดุลงนามไม่ครบถ้วน เกิดจากเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานไม่มีความรู้ความเข้าใจในระเบียบหนังสือสั่งการต่าง ๆ รัตนภรณ์ ศุภประเสริฐ (2554) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน ของงานการเงินและบัญชีในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน คือด้านข้อมูลด้านบุคลากร ด้านระบบและ เทคโนโลยีด้านการควบคุม เข็มเพชร พูนสงวน (2555) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดทำฎีกาเบิกจ่ายเงินเทศบาลตำบล วังชัย อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษาพบว่าปัญหาด้านบุคลากรเนื่องจากบุคลากร ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบการเบิกจ่ายเงินและแนวทางแก้ไขปัญหาควรจัดอบรมให้ ความรู้แก่พนักงานเทศบาล

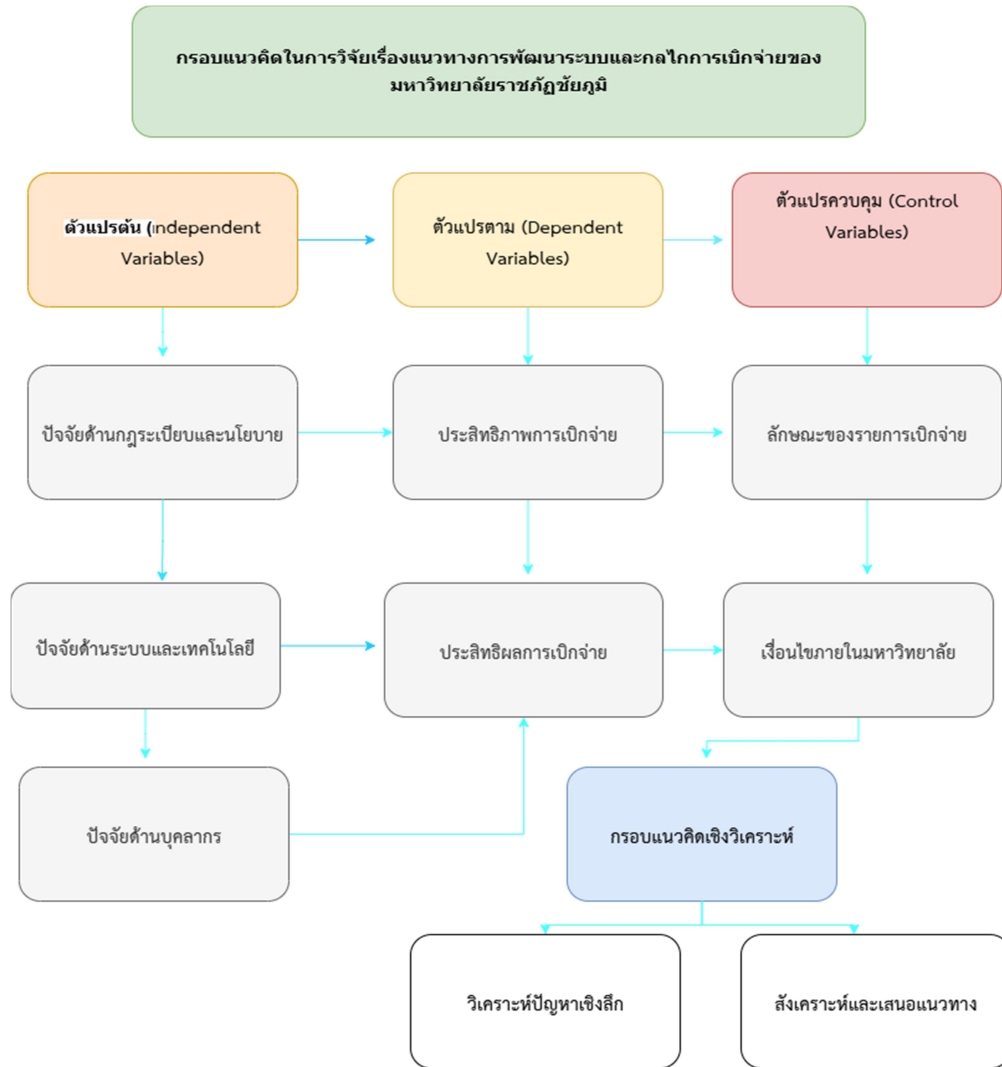
การพัฒนาาระบบและกลไกการเบิกจ่ายที่มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากปัญหาที่พบเป็นอุปสรรคต่อธรรมาภิบาลทางการเงิน และประสิทธิภาพในการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยโดยตรง การที่บุคลากรยังคงประสบปัญหาเอกสารไม่ครบถ้วน ความล่าช้าในการอนุมัติ และการตีความระเบียบที่ไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ถือเป็นความเสี่ยงสูง ที่จะส่งผลกระทบต่อผลการตรวจสอบจาก สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.) และขัดขวางความคล่องตัวในการขับเคลื่อนภารกิจหลัก เช่น การวิจัย และบริการวิชาการ ดังนั้น การวิจัยและพัฒนาจึงเป็นก้าวสำคัญในการลดความเสี่ยงทางกฎหมาย และ ยกกระดับความเชื่อมั่น ในการบริหารจัดการงบประมาณของมหาวิทยาลัยให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของรัฐอย่างสมบูรณ์

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรค ที่ส่งผลให้กระบวนการเบิกจ่ายงบประมาณของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิเกิดความล่าช้าและไม่มีประสิทธิภาพ
2. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาาระบบและกลไกการเบิกจ่ายงบประมาณ ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับระเบียบราชการ รวมถึงการนำเทคโนโลยีมาปรับใช้เพื่อเพิ่มความรวดเร็วและความโปร่งใส

จากวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ต้องการศึกษาถึงปัญหาและหาแนวทางพัฒนาการเบิกจ่ายของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ กรอบแนวคิดในการวิจัยนี้จึงถูกกำหนดขึ้นโดยแบ่งองค์ประกอบออกเป็น 3 ส่วนหลัก คือ ปัจจัยนำเข้า (Input) กระบวนการ (Process) และ ผลลัพธ์ (Output) เพื่อนำไปสู่การพัฒนาแนวทางการเบิกจ่ายที่มีประสิทธิภาพ จึงสรุปเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังภาพที่ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาระบบและกลไกการเบิกจ่ายของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

ที่มา: นายวณิช ฝาชัยภูมิ, ผู้วิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาระบบและกลไกการเบิกจ่ายของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ รายละเอียด ดังนี้

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ บุคลากรที่ปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการเบิกจ่ายงบประมาณของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ จำนวน 8 คน คัดเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักโดยการเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือหลักที่ใช้ในการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ผู้วิจัยใช้ แนวคำถาม ซึ่งประกอบด้วยคำถามหลัก เป็นชุดคำถามที่กำหนดไว้ล่วงหน้าเพื่อใช้เป็นกรอบในการสัมภาษณ์ เพื่อให้แน่ใจว่าได้ข้อมูลที่ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์การวิจัย

คำถามย่อยคำถามกระตุ้นเป็นคำถามที่ผู้วิจัยใช้เพื่อเจาะลึกในประเด็นที่ผู้ให้ข้อมูลตอบ เพื่อให้ได้รายละเอียดของข้อมูลเพิ่มเติมที่ผู้วิจัยต้องการ ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินบทสนทนา โดยใช้คำแนะนำในการสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง และคำแนะนำในการจดบันทึกข้อมูลสำคัญ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

โดยมีแนวทางดังนี้ ตรวจสอบเชิงเนื้อหา ให้ผู้เชี่ยวชาญในสาขาที่เกี่ยวข้อง โดยปรึกษานักวิจัยที่มีประสบการณ์ ตรวจสอบความสอดคล้องของแนวคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัย โดยบันทึกข้อมูลอย่างเป็นระบบ ตรวจสอบซ้ำ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญร่วมตรวจสอบการถอดเทปและการตีความข้อมูล เพื่อยืนยันว่าการสรุปผลมีความถูกต้องและน่าเชื่อถือ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนมีดังนี้ 1) เตรียมการ กำหนดกลุ่มเป้าหมาย เลือกผู้ให้ข้อมูลหลัก ที่มีคุณสมบัติตรงตามที่งานวิจัยต้องการ ที่มีประสบการณ์หรือความรู้ในเรื่องโดยตรงเรียงลำดับคำถามจากเรื่องทั่วไปไปสู่เรื่องที่เจาะลึก เพื่อให้ผู้ถูกสัมภาษณ์รู้สึกผ่อนคลายและพร้อมที่จะให้ข้อมูลเตรียมอุปกรณ์ สำหรับบันทึกเสียงและวิดีโอ (เมื่อได้รับอนุญาตแล้ว) รวมถึงสมุดบันทึกและปากกาสำหรับจดบันทึกประเด็นสำคัญ นัดหมายและชี้แจง ติดต่อผู้ให้ข้อมูลเพื่อขอเข้าสัมภาษณ์ ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย และขออนุญาตบันทึกเสียง พร้อมรับรองว่าข้อมูลจะถูกเก็บเป็นความลับเพื่อสร้างความไว้วางใจ 2) การสัมภาษณ์ สร้างบรรยากาศเริ่มต้นด้วยการแนะนำตัวเองและทบทวนวัตถุประสงค์ของการวิจัยอีกครั้ง พูดคุยในเรื่องทั่วไปเพื่อสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง ดำเนินการสัมภาษณ์ตามแนวคำถามที่เตรียมไว้ สังเกตและฟังอย่างตั้งใจ พบประเด็นที่น่าสนใจ ใช้คำถามเจาะลึก เพื่อขยายความ สรุปและสอบถามเมื่อใกล้จบการสัมภาษณ์และเปิดโอกาสให้ผู้ถูกสัมภาษณ์เพิ่มเติมข้อมูลในส่วนที่เข้าใจผิด 3) นำไฟล์เสียงมาถอดเทป เป็นตัวอักษร ให้ละเอียดและครบถ้วน ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ได้จากการถอดเทป และนำข้อมูลที่ได้มาจัดหมวดหมู่ตามหัวข้อที่เกี่ยวข้อง

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้อ่านวิเคราะห์ตามวิธีการที่เหมาะสม โดยการวิเคราะห์เนื้อหา ตีความเพื่อตอบคำถามงานวิจัย นำเสนอผลการวิจัยโดยอ้างอิงข้อมูลจากคำสัมภาษณ์เพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือให้กับงานวิจัย

ผลการวิจัย

1. การศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรค ที่ส่งผลให้กระบวนการเบิกจ่ายงบประมาณของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิเกิดความล่าช้าและไม่มีประสิทธิภาพ ปรากฏผลดังนี้

1.1 ปัญหาในขั้นตอนการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ มีความซับซ้อนของระเบียบและขั้นตอน ต้องใช้เอกสารประกอบจำนวนมากและหลากหลายประเภท ระเบียบและข้อบังคับเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินงบประมาณมีการเปลี่ยนแปลงหรือเพิ่มเติมอยู่เสมอ ขั้นตอนกระบวนการอนุมัติการเบิกจ่ายมักต้องผ่านหลายขั้นตอนและหลายหน่วยงาน ตั้งแต่การตรวจสอบเอกสารการอนุมัติโดยผู้บริหาร ความล่าช้าในการดำเนินการ บุคลากรไม่เพียงพอขาดความชัดเจนและสื่อสาร พิจารณาจากคำสนทนา ดังนี้

“เมื่อเราได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานด้านการเบิกจ่ายงบประมาณเรามักจะเจอปัญหาความซับซ้อนของระเบียบและขั้นตอนในการทำเอกสาร ระเบียบที่เปลี่ยนแปลงบ่อย ขั้นตอนที่ยาวนานในการทำเอกสารประกอบการเบิกจ่าย ความล่าช้าในการดำเนินการ บุคลากรไม่เพียงพอต่อการตรวจสอบความถูกต้องของเอกสาร การขาดความชัดเจนและสื่อสารที่แจ้งให้

แก้ไขหรือการตีความของระเบียบที่ถูกต้อง ปัญหาที่เกี่ยวกับเอกสารที่ไม่ถูกต้อง ตามแบบฟอร์มที่ มหาวิทยาลัยกำหนดใช้ใน ปัจจุบัน” (นางสาวเอ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 2 เมษายน 2568)

1.2 ปัญหาหลักเกี่ยวกับเอกสารประกอบฎีกาเบิกเงิน เมื่อเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานด้านการเบิกจ่ายรวบรวมเอกสาร หลักฐานประกอบฎีกาเบิกเงินครบถ้วนสมบูรณ์แล้วจะต้องเสนอต่อผู้บังคับบัญชาเพื่อลงนามรับรองความถูกต้องของฎีกาเบิกเงินเพื่อเสนอตามขั้นตอนที่มหาวิทยาลัยกำหนดจึงพบปัญหาหลักเกี่ยวกับเอกสารประกอบฎีกาเบิกเงินคือขาดเอกสารสำคัญ เช่นขาดใบเสร็จรับเงินใบส่งของ ใบตรวจรับพัสดุ ใบสำคัญรับเงิน ข้อมูลไม่ตรงกัน เช่น จำนวนเงินในใบเสร็จไม่ตรงกับจำนวนเงินในฎีกาเบิก เอกสารไม่มีการลงนามอนุมัติการอ้างอิงงบประมาณผิดพลาด ความไม่ชัดเจนของเอกสาร รูปแบบเอกสารไม่เป็นมาตรฐาน คำอธิบายรายการไม่ละเอียด ความล่าช้าในการจัดส่งเอกสาร การตีความระเบียบปฏิบัติไม่ตรงกัน พิจารณาจากคำสนทนา ดังนี้

“เมื่อมีการสั่งการหรือมอบหมายให้ดิฉัน ดำเนินการจัดทำเอกสารเบิกจ่ายไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเดินทางไปราชการหรือ เอกสารเบิกจ่ายการฝึกอบรม ดิฉันต้องได้รับต้นเรื่องของการเบิกจ่ายเพื่อที่จะดำเนินการทำเอกสารประกอบการเบิกจ่ายเช่น บันทึกรายการขอขออนุญาตเดินทางไปราชการ หรือเอกสารประกอบการยืมเงินทดรองราชการ การฝึกอบรมเช่น หนังสือภายนอกเชิญวิทยากร เอกสารเชิญผู้เข้าร่วมโครงการ เมื่อฝ่ายเลขานุการตรวจพบเจอและแจ้งให้เอาเอกสารมาแก้ไข หรือเอกสารของผู้รับผิดชอบโครงการเองเตรียมเอกสารมาไม่ครบเช่น ไม่เซ็นรับรองเอกสารการยืมเงินหรือ ใบสำคัญรับเงินลิ้มไหววิทยากร ลงนามรับเงิน หรือใบส่งของไม่ระบุวันที่ ความไม่ชัดเจนของเอกสารบางอย่าง จึงทำให้เกิดความล่าช้าเกินระยะเวลาที่กำหนดออกไป ในการทำเอกสารเบิกจ่ายในเรื่องนั้น ๆ” (นางสาวบี, การสื่อสารส่วนบุคคล, 22 เมษายน 2568)

1.3 ปัญหาในการเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ เป็นอีกหนึ่งกระบวนการที่บุคลากรมักพบเจออุปสรรค และเป็นปัญหาบ่อยครั้ง แม้จะมีระเบียบและข้อบังคับที่ชัดเจน แต่การนำไปปฏิบัติจริงอาจเกิดความไม่เข้าใจหรือมีข้อผิดพลาดได้ ปัญหาหลักๆ ที่มักพบคือ ปัญหาระยะเวลาการเดินทาง และอัตราเบี้ยเลี้ยง ปัญหาด้านเอกสารประกอบ เช่นใบเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการไม่สมบูรณ์ ไม่มีชื่อผู้รับเงิน ไม่ระบุวันที่ชัดเจน หรือไม่มีลายมือชื่อผู้รับเงิน ปัญหาด้านการอนุมัติ และการตรวจสอบ ปัญหาด้านการส่งเบิก พิจารณาจากคำสนทนาดังนี้

“ดิฉันพบเจอปัญหาในการเสนอแฟ้มเอกสารเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ เช่นปัญหาผู้ที่ประสงค์เดินทางไปราชการเองไม่เข้าใจในระเบียบ และหลักเกณฑ์การเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ อย่างถ้อยแท้ เช่น อัตราเบี้ยเลี้ยงของบุคลากร และผู้บริหารที่ทำมาผิด ค่าที่พัก ค่าพาหนะ รวมถึงเอกสารประกอบ ปัญหาด้านเอกสารประกอบ เช่น ใบเสร็จรับค่าที่พักไม่ระบุอัตราวันละ หรือจำนวนวันที่ขอเบิกของแต่ละบุคคลในช่องไม่มีชื่อผู้รับเงิน ไม่ระบุวันที่ชัดเจน หรือไม่มีลายมือชื่อผู้รับเงิน ทำให้การดำเนินการเอกสารการเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ เกิดความล่าช้าออกไป ดิฉันพบเจอปัญหาในเอกสารเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการแบบนี้บ่อยครั้ง ” (นางสาวซี, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 เมษายน 2568)

1.4 ปัญหาเกี่ยวกับเอกสารค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม ในการจัดทำและตรวจสอบเอกสารค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม มักมีความคล้ายคลึงกับค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ แต่ก็มีจุดที่แตกต่าง และซับซ้อนเฉพาะตัว คือพบเจอเอกสารหลักฐานไม่ครบถ้วนหรือไม่ถูกต้องตามระเบียบ ขาดการอนุมัติโครงการ อัตราการเบิกค่าวิทยากร และค่าอาหารว่าง ความไม่ชัดเจนในการจัดทำแผน และประมาณการค่าใช้จ่าย ความล่าช้าในการรวบรวมเอกสาร พิจารณาจากคำสนทนาดังนี้

“จากที่กะผมพบเจอปัญหาจากการปฏิบัติงานด้านการขออนุมัติโครงการ ของงบประมาณแผ่นดิน หรืองบประมาณรายได้ กองนโยบายและแผน กำหนดแบบฟอร์มให้สำหรับอาจารย์หรือบุคลากร ที่มีความประสงค์ที่จะดำเนินการเพื่อขออนุมัติโครงการฝึกอบรม มักพบว่าผู้จัดทำโครงการ และผู้นำโครงการไปดำเนินการไม่ได้ลงพื้นที่ไปสำรวจกลุ่มเป้าหมาย และไม่ได้ประชุมคณะทำงานก่อนทำเอกสาร ประมาณการค่าใช้จ่ายตลอดโครงการ จึงทำให้

งบประมาณไม่เพียงพอ กับไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง การยื่นเบิกเอกสาร เกินกำหนดระยะเวลาการเบิกจ่าย ซึ่งต้องมีหนังสือชี้แจงเหตุผล ประกอบกับผลกระทบจากปัญหาเหล่านี้ทำให้ กระบวนการเบิกจ่ายล่าช้า และมีความเสี่ยงในการผูกพันห่วงหากเบิกจ่ายไม่ถูกต้องตามระเบียบ ” (นายเอ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 29 เมษายน 2568)

1.5 ปัญหาหลักในการเบิกเงินนอกงบประมาณรายจ่าย คือความไม่เข้าใจในประเภทและที่มาของเงินนอกงบประมาณ แหล่งที่มาหลากหลาย เงินนอกงบประมาณมีหลายประเภท เช่น โครงการนอกแผน เงินวิจัย และเงินจากการบริการวิชาการ เงินสนับสนุนบริจาคจากทำบุญ เงินรายได้มหาวิทยาลัย ฯ ปัญหาการควบคุม และการตรวจสอบยอดเงินคงเหลือ การเบิกเงินนอกงบประมาณ จำเป็นต้องตรวจสอบยอดเงินคงเหลือ ในบัญชีเงินประเภทนั้นๆ ก่อนอนุมัติเบิกจ่าย ซึ่งบางครั้งข้อมูลยอดเงินอาจไม่เป็นปัจจุบัน ปัญหาจากการจัดทำรายงาน และการแสดงผล การจัดทำรายงานเงินนอกงบประมาณหลายประเภทต้องมีการจัดทำรายงาน การรับ-จ่ายเงิน เสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลจากคำสนทนา ผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ดังคำกล่าวของนางสาวดี (นามสมมติ) ที่ว่า

“ปัญหาหลักในการเบิกเงินนอกงบประมาณรายจ่าย คือไม่ได้รับการแจ้งจากบุคคลต้นเรื่อง หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และความไม่เข้าใจในประเภท และที่มาของเงินนอกงบประมาณ แหล่งที่มาหลากหลาย เช่น เงินวิจัย เงินรายได้มหาวิทยาลัย เงินทุนหมุนเวียน เงินสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น เงินประกันสัญญา เงินค่าปรับเป็นต้น แต่ละประเภทมีวัตถุประสงค์ และข้อจำกัดการใช้จ่ายที่แตกต่างกันไป การตีความผิด ผู้ปฏิบัติงาน หรือผู้เบิกเงินอาจไม่เข้าใจว่าเงิน ที่ต้องการเบิกนั้น มาจากแหล่งใด หรือสามารถนำไปใช้จ่ายอะไรได้บ้าง ทำให้เบิกผิดประเภท หรือใช้ผิดวัตถุประสงค์ ระเบียบ และหลักเกณฑ์ การเบิกจ่ายที่ซับซ้อน และแตกต่างกัน ระเบียบเฉพาะ เงินนอกงบประมาณหลายประเภท ซึ่งอาจไม่ได้อยู่ในกรอบของระเบียบพัสดุ หรือระเบียบการเบิกจ่ายทั่วไป ทำให้ต้องศึกษา และทำความเข้าใจระเบียบเฉพาะเหล่านั้น ปัญหาเหล่านี้ชี้ให้เห็นว่า การเบิกเงินนอกงบประมาณรายจ่าย ต้องการความละเอียดรอบคอบ การศึกษาทำความเข้าใจ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง และการสื่อสารที่ชัดเจน ระหว่างผู้เบิกและผู้เบิกจ่ายอย่างยิ่ง ” (นางสาวดี, การสื่อสารส่วนบุคคล ,30 เมษายน 2568)

1.6 ปัญหาหลักในการตรวจ และอนุมัติฎีกา ขั้นตอนการตรวจและอนุมัติฎีกาถือเป็นด่านสุดท้ายก่อนการจ่ายเงิน ซึ่งเป็นขั้นตอนที่สำคัญอย่างยิ่ง และมักพบเจอปัญหาที่ซับซ้อน และละเอียดอ่อน แตกต่างจากปัญหาการจัดทำเอกสารเบื้องต้น โดยปัญหาหลัก ๆ ความไม่ถูกต้องของเอกสารที่ส่งมาแต่แรก ปัญหาด้านการตีความระเบียบ และดุลยพินิจความซับซ้อนของระเบียบ ปัญหาด้านเทคนิค และระบบงาน ปัญหาด้านเวลา และภาระงาน ปัญหาเรื่องการประสานงาน ข้อมูลจากคำสนทนาผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี ดังคำกล่าวของนางสาวอี (นามสมมติ) ที่ว่า

“ ปัญหาหลักยังคงอยู่ที่ การทำเอกสาร เช่น เอกสารมันยังไม่ครบ บางเอกสาร และบางส่วนมันยังไม่สมบูรณ์ ซึ่งทำให้งานการเงินต้องตีกลับเอกสารเพื่อแก้ไข แม้ว่าจะงานการเงินจะมีมาตรฐานในการตรวจสอบเอกสารอยู่แล้ว อันนี้เราคิดว่าเป็นปัญหาที่ตันทาง เอกสารที่ส่งมาหน่วยจากหน่วยงานนั้นจะช้าหรือเร็วขึ้นอยู่กับกรรับเอกสารกลับไปแก้ไข และนำมาส่งคืนการเงิน ปัญหาด้านการตีความระเบียบ และดุลยพินิจ ปัญหาด้านเทคนิค และระบบงาน ปัญหาด้านเวลา และภาระงานปัญหาเรื่องการประสานงาน หากกระบวนการเบิกจ่ายล่าช้า หรือผิดพลาดบ่อยครั้ง อาจส่งผลต่อความเชื่อมั่นของผู้ที่เกี่ยวข้องต่อระบบการเงินของหน่วยงาน ปัญหาในขั้นตอนนี้จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องได้รับการแก้ไขอย่างเป็นระบบ เพื่อให้กระบวนการเบิกจ่ายเป็นไปอย่างรวดเร็ว ถูกต้อง และโปร่งใส ” (นางสาวอี, การสื่อสารส่วนบุคคล, 8 พฤษภาคม 2568)

1.7 ปัญหาขั้นตอนการเบิกจ่ายเงิน (หลังจากอนุมัติฎีกาแล้ว) อยู่ที่ระบบการจ่ายเงิน (System Issues) ระบบขัดข้อง ไม่เสถียร ระบบการจ่ายเงิน เช่น ระบบ GFMS ของภาครัฐ ระบบธนาคารออนไลน์ของหน่วยงาน อาจมีปัญหาขัดข้อง ช้าหรือไม่เสถียร ทำให้ไม่สามารถทำรายการจ่ายเงินได้ทันที การเชื่อมโยงข้อมูล ข้อมูลจากระบบอนุมัติฎีกาอาจไม่เชื่อมโยงกับระบบการจ่ายเงินได้อย่างราบรื่น ปัญหาด้านข้อมูลการรับเงินของผู้รับ ปัญหาจากผู้รับเงินเองไม่ได้ตรวจสอบสถานะบัญชีของตนเอง ปัญหาด้านหลักฐานการจ่ายเงิน ปัญหาด้านเวลาและกำลังคน

ข้อมูลจากคำสนทนาจากผู้ปฏิบัติงานด้านการการเงินและบัญชี ดังคำกล่าวของนางสาวเอฟ (นามสมมติ) ที่ว่า “ในฐานะบุคลากรปฏิบัติงานด้านการเบิกจ่าย หลังจากที่ถูกได้รับการอนุมัติแล้ว ขั้นตอน การเบิกจ่ายเงิน ก็ยังมีปัญหา และอุปสรรคที่พบเจอได้ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นปัญหาทางเทคนิค ระบบ หรือการประสานงาน จะเป็นแบบนี้ ระบบขัดข้องไม่เสถียร ระบบการจ่ายเงิน เช่น ระบบ GFMS ของภาครัฐ ระบบธนาคารออนไลน์ของหน่วยงาน อาจมีปัญหาขัดข้อง ช้า หรือไม่เสถียร ทำให้ไม่สามารถทำรายการจ่ายเงินได้ทันที การเชื่อมโยงข้อมูล ข้อมูลจากระบบอนุมัติถูกอาจไม่เชื่อมโยงกับระบบการจ่ายเงินได้อย่างราบรื่น ทำให้ต้องมีการคีย์ข้อมูลซ้ำ หรือเกิดความผิดพลาดจากการคีย์ข้อมูล ข้อผิดพลาดจากระบบ และมีบุคลากรไม่เพียงพอต่อปริมาณงาน ทำให้เกิดความกดดัน และอาจเกิดข้อผิดพลาดได้ง่าย” (นางสาวเอฟ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 14 พฤษภาคม 2568)

1.8 ปัญหาหลักการจ่ายเงินยืมตรงราชการ เกิดจากเอกสารสัญญา และหลักฐานไม่ครบถ้วน หรือไม่ถูกต้องสัญญาเงินยืมไม่สมบูรณ์ ขาดรายละเอียดเอกสาร ใบตอบรับจากผู้เข้าร่วม หรือใบตอบรับจากเป็นวิทยากร เช่น วัตถุประสงค์การยืมไม่ชัดเจน จำนวนเงินไม่ระบุให้ตรงกัน ทั้งตัวเลข และตัวอักษร ระยะเวลาการชดใช้คืนไม่ระบุ หรือผู้ยืม ลงนามรับรองเอกสารไม่ครบถ้วนหรือไม่ถูกต้อง ขาดการรับรองของเอกสารจากผู้บังคับบัญชา การติดตาม และการทักล้งหนี้บัญชีไม่เป็นไปตามกำหนด ทำให้หน่วยงานมีปัญหาต่อการบริหารสภาพคล่อง และอนุมัติให้ภารกิจที่ขอยืมรายต่อไป

ข้อมูลจากคำสนทนาจากผู้ปฏิบัติงานด้านการการเงินและบัญชี ดังคำกล่าวของนางสาวจี (นามสมมติ) ที่ว่า “ในฐานะดิฉัน เป็นบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการเบิกจ่าย เงินยืมตรงราชการ เป็นอีกหนึ่งประเภทการเบิกจ่ายที่มักเกิดปัญหาเฉพาะตัวที่แตกต่างจากการเบิกจ่ายทั่วไป เนื่องจากเป็นเงินที่จ่ายล่วงหน้า เพื่อใช้ในกิจกรรมต่าง ๆ และต้องมีการชดใช้คืน และทักล้งในภายหลัง ปัญหาหลักๆ ที่พบเจอคือ ปัญหาเอกสารสัญญา และหลักฐานประกอบไม่ครบถ้วน หรือไม่ถูกต้อง ผู้ยืมมักจะไม่นำหลักฐานการใช้จ่ายมาทักล้งเงินยืมภายในระยะเวลาที่ระบุในสัญญา ต้องปกติ 15 วันทำการหลังกลับจากเดินทางไปราชการ หรือ 30 วันทำการหลังเสร็จสิ้นภารกิจ การประสานงานกับผู้ยืม เพื่อเร่งรัดการทักล้งหนี้ หรือแก้ไขเอกสารอาจเป็นไปได้ยาก หากผู้ยืมไม่อยู่ในพื้นที่ หรือไม่สะดวกในการติดต่อ ผลกระทบจากปัญหาเหล่านี้ คือเงินคงค้างในบัญชีเงินยืมสูง ทำให้ยอดหนี้ยืมคงค้างในบัญชีสูงผิดปกติ ซึ่งไม่เป็นผลดีต่อการบริหารสภาพคล่องทางการเงินของหน่วยงาน” (นางสาวจี, การสื่อสารส่วนบุคคล, 22 พฤษภาคม 2568)

2 แนวทางการพัฒนาระบบและกลไกการเบิกจ่ายงบประมาณที่เหมาะสมและสอดคล้องกับระเบียบราชการ รวมถึงการนำเทคโนโลยีมาปรับใช้เพื่อเพิ่มความเร็วและความโปร่งใส

2.1 แนวทางการแก้ไขปัญหการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ การแก้ไขปัญหาคือต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายทั้งบุคลากร และผู้บริหารหน่วยงาน เพื่อให้การเบิกจ่ายเงินงบประมาณเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีแนวทางดังนี้ ปรับปรุงระเบียบให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน ลดความซับซ้อนของระเบียบ และขั้นตอนจัดทำคู่มือการเบิกจ่ายเงินงบประมาณที่เข้าใจง่าย พัฒนาระบบอิเล็กทรอนิกส์ ลดความล่าช้าในการดำเนินงานด้านการอนุมัติเอกสาร กำหนดระยะเวลาที่ชัดเจน เพิ่มความชัดเจน และการสื่อสาร สร้างความเข้าใจร่วมกัน และจัดทำเอกสารอย่างมีประสิทธิภาพ จัดเก็บเอกสารด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์

ข้อมูลจากคำสนทนาจากผู้ปฏิบัติงานด้านการการเงินและบัญชี ดังคำกล่าวของนางสาวเอ (นามสมมติ) ที่ว่า “การแก้ไขปัญหการเบิกจ่ายเงินงบประมาณต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งผู้ขออนุมัติโครงการ และหน่วยงานที่รับผิดชอบ การเบิกจ่าย กระบวนการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ จึงจะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มากยิ่งขึ้น เช่นจากที่ดิฉันได้มีโอกาสได้ไปศึกษาดูงานจากมหาวิทยาลัยใหญ่ ๆ ระบบการเบิกจ่ายของเขาพัฒนาไปมาก เขาลดความซับซ้อนของระเบียบ และขั้นตอน ปรับปรุงระเบียบให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน และนำเทคโนโลยีมาใช้ จัดหมวดหมู่ และจัดทำคู่มือการเบิกจ่ายเงินงบประมาณที่เข้าใจง่าย ” (นางสาวเอ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 2 เมษายน 2568)

2.2 แนวทางแก้ไขปัญหาเอกสารประกอบฎีกาเบิกเงิน จัดทำแบบฟอร์มที่เป็นมาตรฐาน ควรสร้างความเข้าใจเรื่องระเบียบ จัดทำคู่มือ ที่ชัดเจน จัดอบรมเชิงปฏิบัติการอย่างสม่ำเสมอ ตรวจสอบ และแก้ไขปัญหาที่ต้นทาง มีระบบการติดตาม สถานะการแก้ไขเอกสาร ปรับปรุงกระบวนการ และนำเทคโนโลยีมาใช้ ทบทวนปรับปรุงระเบียบปฏิบัติภายในประสานงาน และการแก้ไขปัญหาพร้อมกัน

ข้อมูลจากคำสนทนาผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี ดังคำกล่าวของนางสาวบี (นามสมมติ) ที่ว่า “ดิฉันคิดว่าแนวทางแก้ไขปัญหาเอกสารประกอบฎีกาเบิกเงิน จากมุมมองที่ดิฉันคิด ควรป้องกัน และสร้างความเข้าใจ จัดทำคู่มือที่ชัดเจน รวบรวมระเบียบ ข้อบังคับ และทำเอกสารที่จำเป็นสำหรับการเบิกจ่ายในแต่ละประเภท เช่น ค่าใช้สอย ค่าวัสดุ ค่าสาธารณูปโภค ค่าจ้างเหมา ให้ครบถ้วน และเข้าใจง่าย และจัดอบรมเชิงปฏิบัติการอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะเรื่องระเบียบใหม่ๆ หรือจุดที่มักสับสนเน้นย้ำถึงความสำคัญของการตรวจสอบความถูกต้อง ให้ครบถ้วนของเอกสารก่อนส่งมายังหน่วยงานเบิกจ่าย และเปิดโอกาสให้ซักถามแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างหน่วยงาน ” (นางสาวบี, การสื่อสารส่วนบุคคล, 22 เมษายน 2568)

2.3 แนวทางแก้ไขปัญหาเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้และสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องแก่ผู้เดินทางไปราชการ พัฒนาระบบและกระบวนการทำงานให้มีประสิทธิภาพ และประสานงานในการสื่อสารที่ดี แก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า และประยุกต์ใช้ระเบียบเน้นย้ำความโปร่งใส และตรวจสอบได้

ข้อมูลจากคำสนทนาผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี ดังคำกล่าวของนางสาวซี (นามสมมติ) ที่ว่า “ดิฉันคิดว่าการแก้ไขปัญหาการเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย ทั้งผู้เดินทางไปราชการ หน่วยงานต้นสังกัด และเจ้าหน้าที่เบิกจ่าย โดยมีแนวทางปฏิบัติแบบนี้ จัดอบรม และเผยแพร่คู่มือการเบิกจ่าย พัฒนาระบบกระบวนการทำงานให้มีประสิทธิภาพ มีมาตรฐานในการใช้แบบฟอร์ม การขออนุมัติเดินทางไปราชการ มีการประสานงานการสื่อสารที่ดี และชัดเจนมีประสิทธิภาพ มีทีมงานหลักที่สามารถให้คำปรึกษาแก่ผู้เดินทาง เกี่ยวกับระเบียบการเบิกจ่าย และเอกสารที่จำเป็นได้ทันที” (นางสาวซี, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 เมษายน 2568)

2.4 แนวทางแก้ไขปัญหาการเบิกค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม สร้างความรู้ และความเข้าใจ ที่ถูกต้องจัดทำคู่มือที่ละเอียดเข้าใจง่าย จัดอบรมเชิงปฏิบัติการอย่างสม่ำเสมอ สร้างช่องทางการสื่อสารให้คำปรึกษา การพัฒนากระบวนการระบบการทำงาน พัฒนาระบบการอนุมัติควบคุมงบประมาณ การตรวจสอบเอกสารควบคุมภายใน กำหนดจุดตรวจสอบเอกสารเบื้องต้น ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลในเอกสารเปรียบเทียบข้อมูลในใบฎีกา การประสานงาน และการแก้ไขปัญหาพร้อมกัน

ข้อมูลจากคำสนทนาผู้ปฏิบัติงานด้านแผน และงบประมาณ ดังคำกล่าวของนายเอ (นามสมมติ) ที่ว่า “การแก้ไขปัญหาการเบิกค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม จำเป็นต้องมีขั้นตอนการวางแผน การดำเนินงาน ไปจนถึงการเบิกจ่าย โดยมีแนวคิดดังนี้ สร้างความรู้ และความเข้าใจที่ถูกต้อง จัดทำคู่มือที่ละเอียด และเข้าใจง่าย จัดให้คำปรึกษา และตอบข้อสงสัยเกี่ยวกับระเบียบ และเอกสารค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมได้โดยตรง ก่อนเริ่มโครงการ ควรมีการวางแผนการฝึกอบรมที่ชัดเจน และได้รับการอนุมัติอย่างเป็นทางการ” (นายเอ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 29 เมษายน 2568)

2.5 แนวทางการแก้ไขปัญหาในการเบิกเงินนอกงบประมาณรายจ่าย โดยถ่ายทอดความรู้ และความเข้าใจเชิงลึก จัดทำคู่มือ และฐานข้อมูลระเบียบเฉพาะ พัฒนาระบบการดำเนินงาน ควบคุม และการตรวจสอบภายในที่เข้มงวด ประสานงานสื่อสารเพื่อทราบถึงต้นทางงบประมาณ

ข้อมูลจากคำสนทนาผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี ดังคำกล่าวของนางสาวดี (นามสมมติ) ที่ว่า “การแก้ไขปัญหาลเกี่ยวกับการเบิกเงินนอกงบประมาณรายจ่าย ที่มีความซับซ้อน และหลากหลาย จำเป็นต้องทำตัวอย่างอธิบายที่ชัดเจน ในการเบิกโดยจัดทำคู่มือ และฐานข้อมูลระเบียบเฉพาะ ควรจัดตั้งคณะทำงานผู้ประสานงานหลัก สำหรับเงินแต่ละประเภท เพื่อให้

ข้อมูล และการตรวจสอบเป็นไปอย่างรวดเร็ว และแม่นยำเพื่อลดความผิดพลาด เพิ่มความโปร่งใส และทำให้การใช้จ่ายงบประมาณเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่แท้จริง” (นางสาวดี, การสื่อสารส่วนบุคคล ,30 เมษายน 2568)

2.6 วิธีการแก้ไขปัญหาในการตรวจ และอนุมัติฎีกา พัฒนาบุคลากรโดยจัดอบรมเชิงลึก และต่อเนื่องเน้นการตีความระเบียบ พัฒนาระบบการทำงาน การนำเทคโนโลยี และระบบสารสนเทศมาใช้ มีการประสานงาน และการสื่อสารที่ดี สร้างกลไกการหารือข้อสงสัย ทบทวน และปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง และประเมินผลการดำเนินงาน

ข้อมูลจากคำสนทนาผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี ดังคำกล่าวของนางสาวอี (นามสมมติ) ที่ว่า “การแก้ไขปัญหาในขั้นตอนการตรวจ และอนุมัติฎีกา ซึ่งเป็นด่านสุดท้ายก่อนการเบิกจ่าย จำเป็นต้องใช้การบูรณาการเข้าด้วยกัน ทั้งด้านบุคลากร กระบวนการ และเทคโนโลยี เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ และความถูกต้อง โดยจัดอบรมเชิงลึกต่อเนื่อง เน้นการตีความระเบียบการเบิกจ่ายที่ซับซ้อน หรือเชิญผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงานกลาง เช่น วิทยากรจากกรมบัญชีกลาง มาให้ความรู้ จัดทำ Flowchart แสดงขั้นตอนการไหลของฎีกาจากต้นจนจบ ” (นางสาวอี, การสื่อสารส่วนบุคคล, 8 พฤษภาคม 2568)

2.7 แนวทางการแก้ไขปัญหาในขั้นตอนการเบิกจ่ายเงิน (หลังจากอนุมัติฎีกาแล้ว) ต้องตรวจสอบข้อมูลผู้รับเงินอย่างเข้มงวดเชิงรุก ใช้เทคโนโลยีที่มีการพัฒนาระบบการจ่ายเงินมาใช้จัดการด้านภาษี และการนำส่งเงินอื่น ๆ บริหารจัดการเวลา และกำลังคนวางแผนการจ่ายเงิน จัดตารางการจ่ายเงินให้เป็นระบบ และสม่ำเสมอ มีการประสานงานสื่อสารกับธนาคารเป็นมิตรที่ดี

ข้อมูลจากคำสนทนาผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี ดังคำกล่าวของนางสาวเอฟ (นามสมมติ) ที่ว่า “ต้องตรวจสอบข้อมูลผู้รับเงินอย่างเข้มงวด มีการตรวจสอบข้อมูลบัญชีธนาคารของผู้รับเงินอย่างละเอียด เลขที่บัญชี ชื่อบัญชี ธนาคาร เทียบกับเอกสารที่ผู้รับเงินยื่นเข้ามา เช่น สำเนาหน้าสมุดบัญชีอาจพิจารณาใช้ระบบตรวจสอบชื่อบัญชีอัตโนมัติหากธนาคารมีบริการ เพื่อยืนยันว่าชื่อบัญชีและเลขที่บัญชีตรงกันก่อนการโอน” (นางสาวเอฟ, การสื่อสารส่วนบุคคล, 14 พฤษภาคม 2568)

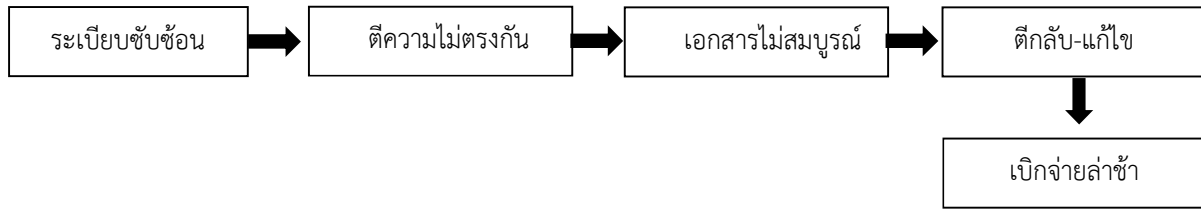
2.8 แนวทางการแก้ไขปัญหาในการจ่ายเงินยืมตรงราชการ โดยสร้างการป้องกันปัญหา ตั้งแต่ต้นตอติดตามการเร่งรัดการหักล้างหนี้ตรวจสอบ และอนุมัติการหักล้าง บริหารจัดการป้องกันความเสี่ยง มีมาตรการสำหรับผู้ยืมที่ค้างชำระตามกำหนดมาตรการสำหรับผู้ยืมที่ไม่ยอมหักล้างเงินยืม

ข้อมูลจากคำสนทนาผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและบัญชี ดังคำกล่าวของนางสาวจี (นามสมมติ) ที่ว่า “ต้องป้องกันปัญหาตั้งแต่ต้น สร้างความเข้าใจในระเบียบเงินยืมที่ถูกต้อง จัดทำคู่มือรวบรวมระเบียบที่เกี่ยวข้องกับเงินยืมตรงราชการ บริหารจัดการป้องกันความเสี่ยงโดยมีจัดทำรายงานสรุปสถานะเงินยืมค้าง โดยเฉพาะที่ค้างนานเกินกำหนดเสนอต่อผู้บริหารเป็นประจำ” (นางสาวจี, การสื่อสารส่วนบุคคล, 22 พฤษภาคม 2568)

สรุปและอภิปรายผล

ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาเชิงโครงสร้างในกระบวนการเบิกจ่ายงบประมาณ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ซึ่งการวิจัยชี้ว่าอุปสรรคสำคัญที่สุดคือ ความซับซ้อนและไม่ชัดเจนของระเบียบ ควบคุมกำกับ การขาดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ของบุคลากร ทั้งผู้ทำเอกสารและผู้อนุมัติ ปัญหานี้สร้างวัฏจักรแห่งความล่าช้า ดังนี้

ภาพ 2 แผนภาพวัฏจักรแห่งความล่าช้า

ที่มา: นายวณิช ฝาชัยภูมิ, ผู้วิจัย

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจารุวรรณ ภูซ่าง (2552) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการเบิกจ่ายเงินงบประมาณและเงินรายได้ ของคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ผลการศึกษาพบว่า ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่ ด้านการยืมเงิน ทดรองจ่าย ด้านการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ ด้านการเบิกจ่ายเงินรายได้ มีปัญหาอยู่ใน ระดับน้อยทุกด้าน ซึ่งรายการที่มีปัญหาน้อย แต่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่คือ ขั้นตอน การให้บริการหลายขั้นตอนมีความยุ่งยากและซับซ้อน ด้านการยืมเงินทดรองจ่าย คือ การตรวจสอบเอกสารการยืมเงินด้านการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ การจัดทำเอกสารเบิกจ่ายเงิน งบประมาณด้านการเบิกจ่ายเงินรายได้ การตรวจสอบเอกสารการเบิกจ่ายเงินโดยมีข้อคิดเห็น และ แนวทางในการแก้ไขปัญหาคือ งานคลังและพัสดุควรจัดทำคู่มือระเบียบวิธีการปฏิบัติและขั้นตอนการเบิกจ่ายเงินงบประมาณและเงินรายได้

การค้นหาแนวทางการพัฒนาการเบิกจ่ายของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิพบว่าแนวทางการพัฒนาการเบิกจ่าย พบแนวทางดังนี้ (1) แนวทางการแก้ไขปัญหาการเบิกจ่ายเงินงบประมาณ (2) แนวทางแก้ไขปัญหาเอกสารประกอบฎีกาเบิกเงิน (3) แนวทางแก้ไขปัญหาเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ (4) แนวทางแก้ไขปัญหาการเบิกค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม (5) แนวทางการแก้ไขปัญหาในการเบิกเงินนอกงบประมาณรายจ่าย (6) วิธีการแก้ไขปัญหาในการตรวจและอนุมัติฎีกา (7) แนวทางการแก้ไขปัญหาในขั้นตอนการเบิกจ่ายเงิน (หลังจากอนุมัติฎีกาแล้ว) (8) แนวทางการแก้ไขปัญหาในการจ่ายเงินยืมทดรองราชการ

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปาวินัย เบนอะสาร (2553) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการเบิกจ่ายเงินขององค์การบริหาร ส่วนตำบลกะลุวอ อำเภอนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส จากการศึกษาพบว่า (1) ขั้นตอนการวางฎีกา อบต.กะลุวอ ไม่ได้ปฏิบัติตามระเบียบฯ ซึ่งในปัจจุบันส่วนการคลัง จะเป็นผู้วางฎีกาของทุกส่วนเอง ทำให้มีปัญหาเอกสารการเบิกจ่ายมาก เนื่องจากผู้วางฎีกาไม่ใช่เจ้าของงบประมาณ เลยเว้นไม่แสดงยอดงบประมาณคงเหลือ ไม่มีลายมือชื่อของหัวหน้าหน่วยงาน ผู้เบิกวางฎีกาเบิกเงินผิดหมวด และวางฎีกาเบิกผิดส่วนและได้มีแนวทางแก้ไขคือ ให้เจ้าของงบประมาณ ทุกส่วนเป็นผู้วางฎีกาเบิกจ่ายเงินงบประมาณเอง โดยแต่งตั้งเจ้าหน้าที่เพื่อรับผิดชอบฎีกาเพื่อจะได้มีการตรวจสอบเอกสารและเบิกจ่ายเงิน งบประมาณอย่างมีระบบและให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานได้รับการฝึกอบรม (2) ขั้นตอนการตรวจสอบฎีกา เอกสารประกอบการเบิกจ่ายไม่ถูกต้องไม่เป็นไปตามระเบียบหนังสือสั่งการแต่ได้ลงลายมือชื่อหรือไม่ได้ลงลายมือชื่อในการตรวจสอบแต่ได้เสนอฎีกาเพื่อขออนุมัติการเบิกจ่ายเงินขาดการกลั่นกรองงานแนวทางในการแก้ไขคือ หัวหน้าส่วนการคลังต้องเคร่งครัดให้เป็นไปตามระเบียบหากมีฎีกาที่เสนอมายังมีข้อบกพร่องต่าง ๆ ผู้ตรวจสอบจะต้องส่งคืนกลับไปแก้ไข (3) ขั้นตอนการอนุมัติฎีกา พบว่ามีการอนุมัติฎีกาให้เบิกจ่ายเงินแต่ฎีกายังไม่ถูกต้องครบถ้วนซึ่งมีแนวทางในการแก้ไขคือ ให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ตรวจสอบความถูกต้องของเอกสารให้ถูกต้องครบถ้วนก่อนนำฎีกาเสนอเพื่อขออนุมัติการเบิกจ่ายเงิน (4) ขั้นตอนการเบิกจ่ายเงิน พบว่าในบางฎีกาไม่มีใบเสร็จรับเงินจากเจ้าหน้าที่หรือมีแต่ขาดการลงลายมือชื่อผู้รับเงินหรือรายละเอียดใน

ใบเสร็จรับเงินไม่ครบถ้วนและมีแนวทางในการแก้ไขปัญหาคือ ให้เจ้าหน้าที่การเงินต้องเป็นผู้นำเช็คไปชำระหนี้ให้กับเจ้าหน้าที่ด้วยตนเองเพื่อป้องกันความไม่ครบถ้วน ของเอกสารโดยมีการกำหนดการจ่ายเงินให้แก่เจ้าหน้าที่เป็นคราว ๆ ไปการนำแนวทางเหล่านี้ ไปปฏิบัติอย่างจริงจังและต่อเนื่องจะช่วยให้การบริหารจัดการเบิกจ่ายลดข้อผิดพลาดลดความล่าช้า และทำให้การใช้จ่ายงบประมาณเป็นไปอย่างโปร่งใสและถูกต้องตามระเบียบ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1) กำหนดนโยบายแผนงานทบทวนปรับปรุงนโยบายใช้ผลการวิจัยเป็นข้อมูลพื้นฐานในการทบทวนปรับปรุงนโยบายเกี่ยวกับการเบิกจ่ายเงินของมหาวิทยาลัยฯ ให้มีความชัดเจนรัดกุมสอดคล้องกับระเบียบราชการและบริบทของมหาวิทยาลัยในปัจจุบัน

2) จัดทำแผนปฏิบัติการระยะสั้นและระยะยาวเพื่อแก้ไขปัญหาข้อจำกัดที่พบในระบบและกลไกการเบิกจ่ายเดิมโดยระบุเป้าหมายตัวชี้วัดผู้รับผิดชอบที่ชัดเจนบูรณาการกับการวางแผนยุทธศาสตร์ นำข้อเสนอแนะจากการวิจัยไปพิจารณาในการวางแผนยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการงบประมาณ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) การขยายขอบเขตการวิจัยไปยังหน่วยงานอื่นๆของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิการศึกษาเชิงเปรียบเทียบทำการวิจัยเปรียบเทียบระบบและกลไกการเบิกจ่ายของมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิกับมหาวิทยาลัยราชภัฏแห่งอื่น ๆ

2) การวิจัยเชิงลึกในประเด็นเฉพาะผลกระทบของการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ศึกษาผลกระทบของการนำระบบใช้ต่อประสิทธิภาพการเบิกจ่ายและความโปร่งใส

เอกสารอ้างอิง

- ขวัญฤทัย ระวัง. (2563). *การปรับปรุงกระบวนการเบิกจ่ายเงินงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกจาน อำเภอดงหลวง จังหวัดอุบลราชธานี* [การค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี]. ฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ – ค้นคว้าอิสระ คณะบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
https://www.ubs.ubu.ac.th/thesis_detail.aspx?att_id=82
- เข็มเพชร พูลสงวน. (2555). *แนวทางการพัฒนาการจัดทำฎีกาเบิกจ่ายเงินเทศบาลตำบลวังชัย อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น* [การค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น]. ThaiLIS Digital Collection.
https://tdc.thailis.or.th/tdc/browse.php?option=show&browse_type=title&titleid=380110
- จารุวรรณ ภูซ่าง. (2552). *ปัญหาและแนวทางการแก้ไขการเบิกจ่ายเงินงบประมาณและเงินรายได้ของ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์* [การค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์]. ThaiLIS Digital Collection. https://tdc.thailis.or.th/tdc/browse.php?option=show&browse_type=title&titleid=353913
- ปาวินัย เบนอะสาร. (2553). *การศึกษาแนวทางการพัฒนาการเบิกจ่ายเงินขององค์การบริหารส่วนตำบลกะลุวออำเภอมืองนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส* [การค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น]. ThaiLIS Digital Collection. https://tdc.thailis.or.th/tdc/browse.php?option=show&browse_type=title&titleid=275847
- พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. 2561. (18 กุมภาพันธ์ 2561). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 135 ตอนที่ 10 ก. หน้า 1 - 41

พระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ. 2561. (19 เมษายน 2561). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 135 ตอนที่ 27 ก. หน้า 1 - 22

รัตนภรณ์ ศุภประเสริฐ. (2554). *ปัจจัยที่มีผลต่อปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของงานการเงินและ บัญชีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา* [การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีธัญบุรี]. คลังปัญญามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

<http://www.repository.rmutt.ac.th/xmlui/handle/123456789/695>

อรสา มุทธิกา. (2553). *แนวทางพัฒนากระบวนการเบิกจ่ายของเทศบาลคลองลานพัฒนา อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร* [การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น]. ThaiLIS Digital Collection.

https://tdc.thailis.or.th/tdc/browse.php?option=show&browse_type=title&titleid=184315